
Міжнародне право

УДК 342.1

DOI 10.33244/2617-4154.1(14).2024.197-205

М. В. Глух,

канд. юрид. наук, доцент

e-mail: marina_gluh@ukr.net

ORCID ID 0000-0002-6107-5415;**М. В. Гончаренко,**

здобувачка другого (магістерського)

рівня вищої освіти,

Державний податковий університету

e-mail: honcharenkomarina2001@gmail.com

ORCID ID 0009-0000-5137-6807

СУТНІСНЕ РОЗУМІННЯ ТА ПРИРОДА ПОНЯТТЯ «ГІБРИДНА ВІЙНА» В СУЧАСНІЙ ДОКТРИНІ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

У цій статті досліджується «гібридна війна» як нова форма міжнародного збройного конфлікту в сучасних міжнародних відносинах. Автори розглядають поняття, природу та сутнісне розуміння явища «гібридної війни» з метою вироблення способів протидії гібридній війні. У статті зазначається, що відсутність універсальної дефініції «гібридна війна» ускладнює визначення відповідальності за вчинення агресії. Автори вважають, що узгоджена дефініція сприятиме запобіганню злочинам агресії у формі гібридної війни. Водночас автори визначають, що міжнародне право стикається з викликами, пов'язаними з регулюванням та визначенням норм і правил у цьому новому контексті гібридних загроз. Розуміння «рамок» гібридних конфліктів є актуальним завданням у контексті сучасної геополітичної динаміки.

Аргументовано, що в сучасному світі, де геополітичні взаємини набувають нових реалій, гібридна війна стає дедалі ефективнішим інструментом для сильних держав з наявним ресурсом. Цей вид конфлікту, який поєднує різноманітні аспекти, такі як інформаційна боротьба, кібератаки, дипломатичні впливи та військові дії, дає можливість лише державам з великими ресурсами виявляти свою владу та вплив на міжнародній арені.

Сильні держави, маючи великі економічні, технологічні та військові ресурси, можуть ефективно використовувати гібридні стратегії для досягнення своїх політичних

та геостратегічних цілей. Здатність поєднувати різні аспекти впливу дає змогу їм маневрувати в умовах сучасного геополітичного ландшафту, де прозорість інформації та технологічна розвиненість відіграють вирішальну роль.

Ключові слова: *гібридна війна, війна, агресор, противник, держава, новітні форми війни, воєнні стратегії, збройне протистояння.*

Постановка проблеми. У сучасному світі, що характеризується стрімким технологічним розвитком та глобалізацією, міжнародні конфлікти набули оновленої стратегії, що вимагає глибшого розуміння та системного аналізу. За увесь час існування людства відбувалися протистояння держав, що зумовили появу нетрадиційних способів ведення збройних конфліктів на основі розуміння, що світ динамічний, а глобалізаційні процеси все більше сприяють пошуку нових інструментів збройних конфліктів. Серед сучасних військових стратегій та форм протистоянь виокремлюється поняття «гібридна війна», концепт якої суттєво впливає на сучасні міжнародні відносини, перетворюючи традиційні уявлення ведення збройних конфліктів та роблячи виклики для міжнародного співтовариства. Водночас у XXI столітті держави активно практикують ведення «гібридних воєн», адже використання різних аспектів «гібридної війни» може допомогти уникнути прямих зіткнень та великих витрат, що характерні для традиційних воєнних конфліктів. Саме тому сутнісне розуміння даного явища та міжнародно-правова регламентація важливі для подальшої кваліфікації й розуміння протидії відповідній новітній загрозі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання «гібридних воєн» досліджені в роботах таких українських та іноземних дослідників: А. Аббасі, С. Бакманн, А. Білал, О. Будник, Л. Веселова, П. Гай-Нижник, Л. Герасіна, Х. Гуннеріусон, Г. Динис, А. Дорошенко, Т. Коленіченко, О. Комарчук, О. Кундеус, Ю. Лисецький, Є. Магда, Д. Павленко, В. Погрібна, І. Поліщук, К. Попович, М. Тараненко, В. Ткач, О. Ситник, Ю. Семенюк, Л. Смола, О. Старовойтенко, І. Феськов, Л. Чупрій, Г. Яворська та інші.

Постановка завдання. Дослідження особливостей, механізмів, способів та засобів, міжнародних підходів до визначення сутнісного розуміння гібридної війни, як феномена в XXI столітті з метою вироблення пропозицій сталого поняття, а також способів протидії.

Виклад основного матеріалу. Гібридна війна є складним явищем, зумовленим специфікою її регламентації. Ряд науковців трактують це явище з точки зору різноманітних критеріїв. Однак термін «гібридна війна» з'явився 2005 р. й став застосовуватися для опису стратегії Хезболли в Ліванській війні 2006 р. Із того часу лексема «гібридна» є домінуютьною під час обговорення сучасних і майбутніх воєнних дій до такого ступеня, що вище військове керівництво взяло його на озброєння й використовує як основу сучасних воєнних стратегій [1, с. 49]. Варто зазначити, що дефініція «гібридна війна» розпочали активно використовувати та прискіпливіше досліджуватись після російсько-українського конфлікту, що розпочався 2014 року. З того часу росія почала застосовувати різні методи, що в подальшому і будуть названі «гібридні», з метою досягнення своїх цілей.

Політичний енциклопедичний словник визначає, що «гібридна війна» – це конфлікт, у якому держава-агресор створює внутрішні протиріччя та конфлікти в цільовій державі, з метою використання їх для досягнення своїх політичних цілей агресії. Відповідно, такі цілі можливо досягнути виключно військовими методами [2, с. 163].

Гібридна війна – симбіоз військових методів, інформаційної кампанії (пропаганди), тероризму, а також кібератак. Відповідне поєднання форм впливу відбувається без прямого оголошення війни, а також з метою досягнення стратегічних цілей – захоплення території, встановлення власної влади та руйнування суверенної держави. Наприклад, росія має ціль – контроль України та розширення сфер впливу в Європі.

О. Ситник визначає «гібридну війну» як форму збройного протистояння, де, окрім традиційних засобів, таких як зброя, використовують спеціальні технології, інформаційні, технічні та глобальні мережеві пристрої [3]. Наприклад, росія використовує інструменти «гібридної війни»: дезінформацію, фейки, хакерські атаки, створення альянсів («ручних»), використання найманців тощо. З огляду на вищенаведене, інструменти «гібридної війни» використовують комплексно та координовано з метою максимізації впливу агресора на міжнародні події та забезпечення виконання її стратегічних цілей.

«Гібридні війни» можуть охоплювати такі елементи, як вплив на громадську думку, дестабілізацію суспільства, фінансовий тиск та інші неklasичні методи боротьби. Їх метою може бути досягнення політичних переваг, підрив стабільності ворожих держав чи суспільств, збиття ворожого потенціалу та здобуття стратегічних переваг. «Гібридна війна» являє собою виклик для традиційних понять і принципів міжнародного права, оскільки вона часто оперує неявними, нелегальними або неконтрольованими діями.

Водночас «гібридна війна» відрізняється тим, що вона дозволяє противнику виконувати кілька фаз конфлікту одночасно і ставить перед збройними силами інші вимоги [4]. Отже, фактично «гібридна війна» може забезпечити «нападаючому» (агресору) більш гнучкий та складний підхід до досягнення своїх цілей, але результативний.

На думку представника Організації Північноатлантичного договору (далі – НАТО) та науковця з Норвегії А. Білала, «гібридна війна» охоплює взаємодію і комбінацію різних засобів впливу та методів підривної діяльності для досягнення синергетичного ефекту. Ця форма конфлікту використовує як традиційні, так і некінетичні інструменти, які спрямовані на використання слабкостей противника та завдання йому шкоди.

У розрізі міжнародно-правового регулювання дефініції «гібридна війна» наявні складнощі, адже традиційні прийняті правові рамки не завжди відповідають новим формам конфлікту. Відповідно такий факт вимагає оновлення та адаптації правових інструментів для ефективного регулювання «гібридних загроз» та відповідного реагування на них.

Одна з особливостей «гібридної війни» полягає в тому, що межа між воєнним і мирним станом стає нечіткою. Це означає, що важко встановити чіткий розрив між ними, і військові дії можуть приховуватися або бути неявними. З огляду на проведений аналіз можна констатувати, що визначення моменту оголошення війни, а також порога виявлення – досить складне завдання сьогодення.

Водночас можна констатувати, що головна мета «гібридної війни» залишається незмінною – досягнення максимального контролю над іншою Державою. Відповідна мета досягається використанням комбінацій кінетичних та некінетичних засобів і тактик, що дозволяє агресору ефективно використовувати вразливості противника та максимізувати свої результати [5]. В умовах «гібридної війни», коли вирішальна військова перемога втрачає абсолютний характер, на перший план виходить проблема реалізації власних національних цілей та перешкодження реалізації політичних цілей ворога [6, с. 47].

Варто також зазначити, що можливість держави використовувати окремі методи та інструменти проти своїх супротивників ще не означає, що вона здатна проводити «гібридні війни». Це завдання під силу лише державі, яка має достатній військовий та економічний потенціал, а також особливу політичну систему, що дозволяє консолідувати зусилля в єдиній ієрархії прийняття рішень. Додатково, економічний тиск або фінансова підтримка структур впливу потребують не лише певного рівня економічного розвитку держави та її фінансової здатності, але й інтегрованості у світову економіку. Якщо така інтегрованість відсутня, такі зусилля будуть малоефективними.

Власне, можна констатувати, що ефективною війна «гібридного типу» може бути ведена лише потужною державою, що має відповідний військовий, економічний та політичний потенціал, а також інтегрованість у світову економіку для забезпечення ефективного застосування економічного тиску та фінансової підтримки [7, с. 121]. З цього випливає, що «гібридна війна» дозволяє державі досягати своїх цілей, уникаючи прямого військового конфлікту, що зменшує ризики та небезпеку для агресора гібридної стратегії – Держави, а доказова база для визначення суб'єкта нападу для «жертви» є викликом. Констатуємо, що «гібридна війна» відкриває можливості для впливу на різні фронти, і коли вона розпочинається потужною державою, війна може мати значний успіх завдяки її ресурсам та стратегічному підходу.

В умовах «гібридної війни», коли вирішальна військова перемога втрачає абсолютний характер, на перший план виходить проблема реалізації власних національних цілей та перешкодження реалізації політичних цілей ворога [6, с. 47]. Власне, природа «гібридної війни» полягає в тому, що фактично вирішальна «військова перемога» стає менш абсолютною через різноманітність інструментів та стратегій, які використовують. Основною проблемою стає не тільки здобуття військового контролю над територією, але й успішне досягнення національних та політичних цілей. У цьому контексті важливо розглядати ключовий аспект, контроль над інформацією, вплив на суспільство та ефективне досягнення політичних цілей можуть бути так само важливими, як і територіальний контроль.

Природа «гібридної війни» також характеризується неоднозначністю і прихованістю дій. Здебільшого дії проводяться неklasичними методами, що ускладнює визначення ворожих дій та призводить до невизначеності [8]. Важливий елемент – залучення неурядових суб'єктів, таких як терористичні групи або хакери, що ускладнює правову регламентацію конфлікту та суб'єкта-агресора. Важливо зауважити, що, оскільки дії наведених вище неурядових суб'єктів надзвичайно важко відстежити або пов'язати з конкретною державою чи організацією, перед міжнародним співтовариством постає виклик щодо «розвивання» відповідальності.

Глух М. В., Гончаренко М. В. Сутнісне розуміння та природа поняття «гібридна війна» в сучасній доктрині міжнародного права

У цьому контексті можна також виокремити «приховані дії», які охоплюють таємні операції та втручання військ у супротивника без прямого оголошення війни. Це може охоплювати розміщення спеціальних військових сил на території супротивника, проведення саботажних акцій, шпигунство, агентурну роботу та інші дії, спрямовані на дестабілізацію та ослаблення ворожої країни. Використання підводних дій дає змогу державам-агресорам впливати на ситуацію в інших країнах, не залучаючи прямої військової сили [9, с. 65].

Дії можуть бути проведені через секретні операції, терористичні групи, агентурну роботу та інші приховані методи. У ході «гібридної війни» можуть виникати ситуації, коли ворожа діяльність маскується під інші форми або виступає під «хибним прапором». Наприклад, ворог може проводити дії, які схожі на акти тероризму або внутрішні конфлікти, але насправді це організована військова діяльність. Більше того, ворог може застосовувати неофіційні сили, які не прямо пов'язані з державою-агресором. Це можуть бути дезорганізовані військові групи, терористичні організації або навіть приватні війська. Використання таких сил ускладнює визначення військового противника та підтримку воєнних дій за офіційною лінією [10].

Наступною важливою рисою, яка необхідна, розкриває сутнісне розуміння та природу «гібридної війни», є втручання у внутрішні конфлікти держави. Це охоплює підтримку або фінансування опозиційних сил, терористичних груп або інших субверсивних елементів у ворожій країні. Основною метою такого втручання є створення нестабільності, хаосу та дестабілізації ситуації в країні супротивника. Держава-агресор може надавати фінансову підтримку опозиційним силам у ворожій країні або надавати їм воєнну допомогу. Це допомагає зміцнити опозиційні сили та забезпечити їх здатність вести бойові дії проти уряду.

Інформаційний компонент «гібридної війни» є одним із ключових, де контроль над інформацією та здатність впливати на громадську думку мають стратегічне значення. «Гібридна війна» охоплює гнучкі та адаптивні стратегії, оскільки учасники повинні швидко реагувати на зміни у вимогах конфлікту. Значна більшість авторів погоджується з тим, що «інформаційна війна» є основною складовою «гібридних конфліктів», і це підтверджується практикою. Завдяки постійному розвитку систем масової комунікації зникають кордони і з'являються широкі можливості для маніпулятивного впливу на свідомість населення країни-противника та насадження власних ідей. Прикладом такої інформаційної війни є україно-російський конфлікт, де протистоять ідеологія «руського миру» (ідея відновлення радянської системи) та пост майданної України (з новими політичними проєктами та постколоніальним синдромом) [11, с. 50].

Дезінформація є важливим елементом «гібридної війни» і полягає в поширенні неправдивої або маніпульованої інформації з метою впливу на громадську думку, створення образу ворога та формування сприятливого уявлення про себе. Стратегії дезінформації використовують для створення хаосу, розчарування суспільства, а також для підірвання довіри до влади та інститутів. Відтак закриття або обмеження доступу до інформації, контроль ЗМІ для поширення конкретної інформації або зміни вектора публікацій, використання інтернет-тролів та автоматизованих ботів, зміни обговорення

в інтернет-просторі, телеграм-канали – стратегії інформаційної війни як компонента «гібридної війни», що фактично й розкриває сутнісне розуміння такого явища. Варто зауважити, що дезінформація має на меті збільшити паніку, підірвати довіру до влади, змінювати виборчі настрої, впливати на політичні процеси та інші сфери суспільного життя [12].

Зрештою, «гібридна війна» має субверсивний характер. Держава-агресор намагається вплинути на внутрішні справи іншої країни, дестабілізувати її політичну систему, економіку та суспільство. Використовуючи такі методи, як дезінформація, маніпуляція громадською думкою та політичне втручання, держава-агресор прагне послабити свого супротивника зсередини. Це може проявлятися у політичних або економічних діях. У першому випадку це охоплює підлив політичної системи, інституцій та легітимності уряду, зокрема, підтримку опозиційних груп, фінансування політичних партій, поширення дезінформації, маніпулювання виборчими процесами, створення політичних криз, провокацій та інших дій, які створюють нестабільність у ворожій країні. У другому випадку, охоплювати обмеження торгівлі, блокування фінансових потоків, зниження інвестицій, маніпулювання валютним курсом, крадіжки технологій та інших економічних методів, що призводять до погіршення економічної ситуації в країні.

Отже, «субверсія гібридної війни» виявляється неабияк важливою та ефективною стратегією для «гібридної війни», надаючи можливості для багатофакторного впливу та прихованих операцій. В умовах зростаючої складності та непередбачуваності сучасних конфліктів субверсія визначається як потужний інструмент для досягнення стратегічних цілей у глобальному контексті.

Висновки. Гібридна війна являє складний та розгалужений вимір конфліктів у сучасному світі. Отже, проведене дослідження констатує, що в розрізі «гібридних воєн» важливо враховувати принципи міжнародного права: заборону використання сили, недоторканість територіальної цілісності держав та захист прав людини. Крім того, потрібно залучати широку міжнародну спільноту для спільної роботи над вирішенням «гібридних конфліктів», обміну інформацією, розробки превентивних заходів та вдосконалення міжнародних норм.

Отже, розвиток сучасної доктрини міжнародного права враховує концепцію «гібридної війни», розуміння її характеристик та наслідків. Це дає змогу усвідомлювати нові виклики та розробляти адекватні стратегії для запобігання та протидії «гібридним загрозам», забезпечуючи захист прав та інтересів держав та їх громадян у міжнародному просторі.

З метою глибшого розуміння суті явища «гібридна війна» пропонуємо власне визначення «гібридної війни»:

«Гібридна війна» в сучасній доктрині міжнародного права визначається як сукупність стратегій, тактик і методів, що поєднують військову, політичну, економічну, інформаційну та кібернетичну складові, з метою досягнення політичних та стратегічних цілей без формального оголошення війни. Головна особливість «гібридної війни» полягає в тому, що вона використовує комбінацію різноманітних засобів і методів, які навіть можуть бути неконвенційними, необов'язково військового характеру.

Запобігання та протидія «гібридним загрозам» вимагає комплексного підходу, який охоплює не тільки військові заходи, але й політичну, економічну, інформаційну та кібернетичну стратегію. Спільні зусилля міжнародної спільноти для запобігання «гібридним конфліктам» та ефективного реагування на них стануть важливим етапом у забезпеченні світового миру, стабільності та безпеки.

Протидія гібридній війні вимагає комплексного підходу, оскільки вона охоплює різні аспекти, такі як інформаційна безпека, кіберзахист, дипломатія та інші. З огляду на дослідження пропонуємо такі дії: закріплення на міжнародному та національному рівні дефініції «гібридна війна»; розвиток та впровадження технічних заходів для захисту кіберінфраструктури; запровадження відповідальності за дезінформацію та маніпуляції інформацією; утворення спеціалізованих агентств або центрів для виявлення, аналізу та протидії гібридним загрозам; поширення знань з медіаграмотності серед суспільства та навчання їх критичному мисленню; створення міжнародної платформи співпраці з іншими державами та міжнародними організаціями для обміну інформацією та спільної протидії гібридним загрозам.

Розуміння сутності «гібридної війни» на прикладі українсько-російського конфлікту визначає необхідність постійної готовності та адаптації для забезпечення національної безпеки в умовах сучасного геополітичного середовища. Українсько-російський конфлікт є ілюстрацією того, як гібридна війна може впливати на різні сфери суспільства, охоплюючи політику, економіку та культуру. Інтервенція у внутрішні справи країни, використання терористичних груп, інформаційна агресія та інші елементи гібридної війни створюють виклик для сучасних держав, щоб розвивати комплексні стратегії протидії цим загрозам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Комарчук О. Гібридна війна: сутність та структура феномену. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. РОЗДІЛ II. Суспільні комунікації. 2018. 1(3). С. 48–54.
2. Війна «гібридна». Політологічний енциклопедичний словник / уклад. : Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна, І. О. Поліщук та ін. ; за ред. М. П. Требіна. Харків : Право, 2015. 816 с.
3. Ситник О. Гібридний характер російсько-української війни 2014–2017 років та пошук ефективних засобів протидії. URL : <http://dontsov-nic.com.ua/hibrydnyj-harakter-rosijsko-ukrajinskoji-vijny-2014-2017-rokiv-ta-poshuk-efektyvnyh-zasobiv-protydiji/>
4. Major Shane R. Reeves, Major Robert E. Barnsby The New Griffin of War. Hybrid International Armed Conflicts. Academic joutnal article «Harvard International Review». 2013. URL : <https://www.questia.com/library/journal/1G1-316203914/the-new-griffin-of-war-hybrid-international-armed>
5. Bilal A. Гібридна війна – нові загрози, складність і «довіра» як антидот. URL : <https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2021/11/30/gbridna-vjna-nov-zagrozi-skladnst-dovra-yak-antidot/index.html>

6. Яворська Г. М. Гібридна війна як дискурсивний конструкт. *Стратегічні комунікації*. 2016. 4 (41). С. 41–48.
7. Кундеус О. М. Теоретичні аспекти гібридної війни РФ проти України. *Регіональні студії*. 2020. № 20. С. 120–124.
8. Магда Є. М. Гібридна війна: сутність та структура феномену. *Міжнародні відносини. Серія «Політичні науки»*. № 4. URL : http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/2489
9. Гібридні війни. Компоненти та особливості / Лисецький Ю. М., Старовойтенко О. О., Семенюк Ю. В., Павленко Д. Г. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2021. Том 32 (71), № 5. С. 63–70.
10. Ткач В. Інформаційно-терористична діяльність як один з факторів російської гібридної війни проти України. *Оборонно-промисловий кур'єр*. 2019. URL : <http://surl.li/hlxhf>
11. Смола Л. Є. Аспекти ведення інформаційної та гібридної війни в контексті застосування комунікаційних технологій. *S.P.A.C.E.* 2016. № 1. С. 48–53.
12. Introduction of the Components and Tools of the US Hybrid War against the I.R. of Iran / Riyazi V., Akbari A., Bajlani S., Akbari H. *Scientific Quarterly Journal of Defense Strategy*. Volume 19, Issue 1. URL : https://ds.sndu.ac.ir/article_1319.html?lang=en

REFERENCES

1. Komarchuk O. Hybrid warfare: essence and structure of the phenomenon. *International relations, public communications and regional studies*. SECTION II. Public communications. 1(3), 2018. Pp. 48–54.
2. "Hybrid" warfare. Political encyclopedic dictionary / Compiler: L. M. Gerasina, V. L. Pogribna, I. O. Polishchuk, etc. ; Editor's note M. P. Trebin. Kharkiv : Pravo, 2015. Pp. 816.
3. Sytnyk O. The hybrid nature of the Russian-Ukrainian war of 2014–2017 and the search for effective countermeasures. URL : <http://dontsov-nic.com.ua/hibrydnyj-harakter-rozijsko-ukrajinskoji-vijny-2014-2017-rokiv-ta-poshuk-efektyvnyh-zasobiv-protydiji/>
4. Major Shane R. Reeves, Major Robert E. Barnsby The New Griffin of War. Hybrid International Armed Conflicts. Academic journal article «Harvard International Review». 2013. URL : <https://www.questia.com/library/journal/1G1-316203914/the-new-griffin-of-war-hybrid-international-armed>
5. Bilal A. Hybrid warfare – new threats, complexity and “trust” as an antidote. URL : <https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2021/11/30/gbridna-vjna-nov-zagrozi-skladnost-dovra-yak-antidot/index.html>
6. Yavorska H. M. Hybrid war as a discursive construct. *Strategic communications*. 2016. 4 (41). Pp. 41–48.
7. Kundeus O. M. Theoretical aspects of the hybrid war of the Russian Federation against Ukraine. *Regional studies*. 2020. No. 20. Pp. 120–124.
8. Magda E. M. Hybrid warfare: the essence and structure of the phenomenon. *International relations. Series "Political Sciences"*. No. 4. URL : http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/2489

Глух М. В., Гончаренко М. В. Сутнісне розуміння та природа поняття «гібридна війна» в сучасній доктрині міжнародного права

9. Hybrid warfares. Components and features / Lysetskyi Yu. M., Starovoytenko O. O., Semenyuk Yu. V., Pavlenko D. G. *Academic notes of TNU named after V. I. Vernadskyi. Series: Public administration*. 2021. Volume 32 (71), No. 5. Pp. 63–70.
10. Tkach V. Information-Terrorist Activities as One of the Factors of the Russian Hybrid Warfare Against Ukraine. *Defense-industrial courier*. 2019. URL : <http://surl.li/hlxhf>
11. Smola L. E. Aspects of information and hybrid warfare in the context of the use of communication technologies. *S.P.A.C.E.* 2016. No. 1. Pp. 48–53.
12. Introduction of the Components and Tools of the US Hybrid Warfare against the I.R. of Iran / Riyazi V., Akbari A., Bajlani S., Akbari H. *Scientific Quarterly Journal of Defense Strategy*. Volume 19, Issue 1. URL : https://ds.sndu.ac.ir/article_1319.html?lang=en

M. V. Glukh, M. V. Honcharenko. THE ESSENTIAL UNDERSTANDING AND NATURE OF THE CONCEPT OF "HYBRID WARFARE" IN THE MODERN DOCTRINE OF INTERNATIONAL LAW

This article examines "hybrid warfare" as a new form of international armed conflict in modern international relations. The authors consider the concept, nature and essential understanding of the phenomenon of "hybrid warfare", with the aim of developing ways of countering hybrid war. The article notes that the lack of a universal definition of "hybrid warfare" makes it difficult to determine responsibility for committing aggression. The authors believe that an agreed definition will contribute to the prevention of crimes of aggression in the form of hybrid warfare. At the same time, the authors identify that international law faces challenges related to regulation and definition of norms and rules in this new context of hybrid threats. Understanding the "framework" of hybrid conflicts is an urgent task in the context of modern geopolitical dynamics.

It is argued that in the modern world, where geopolitical relations are acquiring new realities, hybrid war is becoming an increasingly effective tool for strong states with available resources. This type of conflict, which combines various aspects such as information warfare, cyber attacks, diplomatic influence and military action, allows only states with great resources to exert their power and influence on the international arena.

Strong states, with large economic, technological and military resources, can effectively use hybrid strategies to achieve their political and geostrategic goals. The ability to combine different aspects of influence allows them to maneuver in the conditions of the modern geopolitical landscape, where information transparency and technological development play a decisive role.

Key words: hybrid warfare, war, aggressor, adversary, state, new forms of war, military strategies, armed confrontation.

Стаття надійшла до редколегії 12 січня 2024 року